
Cooplinc | Kennisdeelsessie 'Subsidies'

9 maart 2022 | 19:30-21:00 uur

65 aanmeldingen, 56 deelnemers

Op welke subsidies en stimuleringsregelingen kun je een beroep doen als wooncoöperatie? Hoe dien je een aanvraag in en hoe zit dat met de verantwoording? Hoe doen andere initiatieven het?

Drie sprekers delen hun kennis en inzichten, ieder vanuit een andere invalshoek.

- Constan Custers van de RVO (Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland) gaat in op de duurzaamheidssubsidies die de RVO aan wooncoöperaties biedt.
- Gerben Kamphorst vertelt namens Wooncoöperatie Overhoop in Utrecht waar zij potjes met subsidie hebben gevonden (we verklappen het alvast: het zijn er best veel).
- Peter Camp van Co-housing Arnhem vertelt hoe zij gebruik maken van de Stimuleringsregeling Wonen en Zorg en welke wegen naar subsidiepotten Co-housing Arnhem nog meer heeft bewandeld.

Tot slot tonen we een [handout Subsidies](#).

Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland | Constan Custers | 06 25 068 342

[De presentatie van Constan Custers vind je hier](#).

RVO kent drie regelingen t.b.v. VvE's:

1. Subsidieregeling energiebesparing eigen huis (SEEH, BZK)
Deze regeling staat open tot 31 december 2022, verlenging volgt.
2. Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE, EZK)
Vanaf 1 januari 2021: warmtepompen, zonneboilers en aansluiting op het warmtenet.
3. Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE, EZK)
Openstelling: van 1 maart 2022 en sluit per 1 december 2022, jaarlijkse openstelling.

Ad 1. Subsidieregeling energiebesparing eigen huis

- Doel: Bewoners binnen een vereniging in staat stellen energie te besparen in hun gebouw.
- Totaalbudget voor VvE's: € 32,496 miljoen (tot eind 2022)

Wijzigingen in de Subsidieregeling energiebesparing eigen huis (VvE's)

- Hogere subsidiebedragen voor energieadvies incl. besluit tot investeren en voor het energieadvies incl. MJOP en evt. procesbegeleiding voor met name de kleinere VvE's.
- Tweede indiening is mogelijk voor andere maatregelen dan bij de eerste indiening.
- Huurwoningen binnen een gemengde VvE ontvangen nu ook subsidie na een verklaring dat men voldoet aan de staatssteunkaders.
- Een oplaadpuntenadvies dat opgesteld is na 5 oktober 2021 komt nu ook voor subsidie in aanmerking
- Vaste subsidiebedragen zijn verhoogd per 1 januari 2022

Zie Constan's presentatie voor de subsidiabele maatregelen, de voorwaarden en de subsidiebedragen. Er is een behoorlijk budget beschikbaar:

€ 2 miljoen subsidie voor energieadvies

€ 900.000 subsidie voor oplaadpuntenadvies

€ 31,5 miljoen subsidie voor (aanvullende) energiebesparende maatregelen

Ad 2. Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)

- Doel: Vereniging van Eigenaren (VvE's) kunnen voor een appartementengebouw naast een warmtepomp en zonneboiler ook subsidie krijgen voor een centrale aansluiting op een warmtenet.
- Budget 2022: € 228 miljoen, resteert nog 212 miljoen

Toelichting:

- Voor VvE's is dit een tegemoetkoming bij de aankoop van zonneboilers, warmtepompen en aansluiting op een warmtenet (niet voor nieuwbouw)
- Moet leiden tot minder afhankelijkheid van gas
- Is bedoeld voor zowel particuliere als zakelijke gebruik
- Meerjarig: van 1 januari 2016 tot 1 januari 2026 (wordt verlengd!)
- Subsidiebedragen staan in apparatenlijst onder 'Voorwaarden' op www.rvo.nl/ISDE

Ad 3. Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking

- Doel: Stimuleren van lokale en gezamenlijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie (zon-pv, wind en waterkracht)
- Budget: € 150 miljoen in 2022 (loopt door tot minimaal 2026)

Hoofdpijnen van de regeling:

- Doelgroep: Energiecoöperaties en VvE's. Een wooncoöperatie kan hierin meegaan
- Postcoderoos (Postcode + omliggende postcodes): Bij VvE's geldt vanaf 2022 dat 90% van de leden van de VvE in de postcoderoos woonachtig of gevestigd is.
- Exploitatiesubsidie met een looptijd van 15 jaar (conform SDE++)
- Subsidie per kWh (door CertiQ gecertificeerd met een GVO).
- Vast basisbedrag per kWh per categorie productie-installaties
- Subsidie is verschil tussen basisbedrag en correctiebedrag
- Subsidie beweegt met de elektriciteitsprijs (jaarlijks correctiebedrag)
- Correctiebedrag wordt jaarlijks vooraf ingeschat en achteraf vastgesteld
- Subsidie wordt betaald aan de coöperatie of VvE

Meer informatie:

- www.rvo.nl/seeh
- www.rvo.nl/isde
- www.rvo.nl/sce
- www.rvo.nl/energielabel
- www.rvo.nl/gebouwen
- Klantcontact: 088 042 42 42

In gesprek met Constan

- [Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing \(ISDE\)](#) is niet hetzelfde als de [Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie \(SDE++\)](#). De laatste is op zich ook toegankelijk voor wooncoöperaties, maar vooral bedoeld voor grotere eenheden.
- *Wordt de subsidie verstrekt aan een beheercoöperatie?*
Onder huur vallen de [Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen \(SAH\)](#) en de [Subsidieregeling Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen \(SVOH\)](#). Een beheercoöperatie kan ook subsidie aanvragen namens de corporatie, vertelt Peter van Boschgaard.
- Gerben Kamphorst merkt op: De eisen aan de procesbegeleiding zijn niet goed werkbaar en erg beperkend voor goede adviseurs. EPA-advies is te beperkt en aanbieders vaak niet geschikt.
- Dit is ook door o.a. Kees Stap van Energiepaleis besproken. Het lijkt echter "de makkelijke weg" vanuit perspectief van de RVO en niet vanuit de eindgebruiker.
- *Is deze subsidie ook beschikbaar voor transformatie projecten?*
Nee. Deze subsidie is bedoeld voor verbetering van de thermische schil.

- *Gelden deze regelingen ook voor nieuwbouw?* Nee, nieuwbouw heeft al hogere eisen.
- Schroom niet om bij vragen contact op te nemen met RVO bij vragen!
- Peter Bakker: Lismortel denkt over SCE. In tegenstelling tot SDE++ moet de zonnepanelen een aparte aansluiting moeten hebben en terugleveren aan het net. Lismortel zou graag gebruik maken van de zelf opgewekte stroom. Constan tipt om dit op te nemen met RVO.
- Boschgaard krijgt voor de nieuwbouw een grote GVA aansluiting. Daarvoor is SDE++ is aangevraagd.
- *Voor SCE heb je toch een extra energie-aansluiting nodig?* Er is een verschil tussen de klein of grootverbruikers regeling. Het gaat om terug leveren aan het openbare net. Voor vragen over dit onderwerp kun je het beste contact opnemen met RVO.
- De wooncoöperatie is m.n. benoemd in de SDEH.
- Gé - WG de Hantert : *Begrijp ik goed dat als een bedrijfsgebouw wordt omgevormd naar een aantal woningen de subsidieregelingen niet beschikbaar zijn?*
- Gerben Kamphorst (Genoeg Ruimte): Beheercoöperaties passen niet in het vakje bij RVO helaas.

Wooncoöperatie Overhoop | Gerben Kamphorst

[De presentatie van Gerben Kamphorst vind je hier.](#)

[De uitgebreide verantwoording van het Kansfonds vind je hier.](#)

Doelstellingen die subsidiabel zijn:

- Gericht op ontmoeting in buurt
- Sociale activiteiten
- In buurten of contexten die aandacht vragen

De kosten van het project bedroegen 1,5 miljoen: 6 ton voor de aankoop en 9 ton voor de verbouwing. Een financieringsgat van 2,4 ton is opgevuld met subsidies en giften.

Overzicht subsidies en giften

Fondsnaam	Bedrag
Via ANBI-stichting Overhoop	€ 120.000
Kansfonds	€ 50.000
Stichting Rotterdam	€ 30.000
RDO De Balije van Utrecht	€ 10.000
KF Heinfonds	€ 10.000
Initiatievenfonds gem. Utrecht	€ 20.000 (tbv exploitatie)
Via woonvereniging Overhoop	€ 54.000
Subsidie gem. Utrecht (transformatie)	€ 30.000
Duurzaamheidsfonds Utrecht	€ 10.000
Duurzaamheidssubsidies RVO	€ 10.000
KIEM subsidie (inrichting tuin)	€ 4.000
Giften vrienden, familie, etc.	€ 70.000
TOTAAL	€ 244.000

Bijdragen meestal beschikbaar voor:

- Inrichting en ontwerp van:
 - Huiskamer voor de buurt
 - Sociale buurtwinkel (wordt geëxploiteerd met vrijwilligers)
 - Gastenkamers
- Duurzaamheidsmaatregelen
- Maar zelden tot nooit: aankoop of grote bouwkundige maatregelen

Tips and tricks

- Voor de sociale activiteiten heeft Overhoop een ANBI-stichting in het leven geroepen. Denk vooraf goed na over het vraagstuk 'governance'!

- Statuten o.b.v. ANBI-vereisten
- Overweeg de ANBI-status om fondsen te kunnen aanschrijven.
- Lopende initiatieven uitbouwen/continueren, dat geeft vertrouwen (Overhoop bestaat al jaren en doet al jaren dingen voor de buurt, dat helpt).
- Maak een heel duidelijke begroting
- Maak het eindresultaat eenvoudig meetbaar. Noem bijvoorbeeld de spullen waarmee je het inricht in plaats van moeilijk meetbare doelen.
- Bespreek je vragen met de fondsen.
- Verdiep je in de doelstellingen van de verschillende fondsen! Sluit daarbij aan in je aanvraag óf vraag gewoon niet aan. Zet de bril op van de beoordelaar. Noem het bijvoorbeeld geen short-stay, maar gastenkamers.
- Bij meerdere fondsen: varieer zo min mogelijk in de aanvraag en begroting i.v.m. de verantwoording.
- Zorg dat je financieel alles op orde hebt.
- Wees heel zorgvuldig met de verantwoording.

In gesprek met Gerben Kamphorst van Wooncoöperatie Overhoop

- Soms is er haast bij de uitvoering. Let op de voorwaarden en check de site van bijv. RVO: Isolerende maatregelen zijn bijvoorbeeld niet subsidiabel als je al begonnen bent ten tijde van de aanvraag.
- *Hoeveel tijd zijn jullie bezig geweest met het verkrijgen van de ANBI-status? Is dat erg ingewikkeld?* Dat is niet moeilijk. Kies een notaris en standaardbepalingen. Het verkrijgen van een bankrekening is ingewikkelder. (Je kunt pas een bankrekening openen als je geld hebt en je krijgt geen geld als je geen bankrekening hebt.)
- Je hoeft niet per se een stichting te zijn om een ANBI-status te krijgen, een vereniging kan ook.
- Maya | Erfdelen de Kempen: Onze natuurvereniging heeft een ANBI-status.
- Ad Vlems: Een coöperatieve vereniging kan in ieder geval absoluut geen ANBI worden. Een coöperatieve vereniging heeft namelijk een winsttoegmerk.
- Ter info de pagina van de Belastingdienst: [Hoe vraagt u aanwijzing als ANBI aan?](#)
- In Overhoop moet de huiskamer beschikbaar zijn voor de buurt.
- Uw organisatie is een [sociaal belang behartigende instelling \(SBBI\)](#) als uw organisatie op de eerste plaats de individuele belangen van uw leden of een kleine doelgroep behartigt, maar ook een maatschappelijke waarde heeft.

Co-housing Arnhem | Peter Camp | campmatrix@planet.nl

[De presentatie van Peter Camp vind je hier.](#)

Co-housing Arnhem is een meergeneratiewonen-CPO in Arnhem

Ook architectenbureaus deden mee met de tender. De gemeente gunde het aan de CPO.

De stichtingskosten bedragen 12 miljoen, waarvan grond 1,5 miljoen.

De m² prijs is € 4.000 - €4.200 excl. (deel)parkeerplaats € 6.250/€ 25.000

(een auto heeft vier plaatsen: € 6.250 per plek is € 25.000 totaal).

De grote slagen maak je in de ontwerpfase. Plankosten bedroegen ongeveer 12%.

		Toegekende Subsidie	Kosten
Vorbereiding tender	Prov. Gld	€ 2000	Kosten € 3500 (contributie kerngroep, 6 leden)
Haalbaarheid Proces-begeleiding	Prov. Gld Duurzaamheidsplan Stimuleringsregeling Wonen Zorg (SWZ), 50% > 55+	€ 10000 € 3000 € 20000	Kosten € 55000 (contributie 10 leden)
Schetsontwerp	Duurzaamheid - Gemeente Arnhem, Aanjaagfonds <u>duurzaamheid</u> - KNHM Foundation <u>tbv energieconcept</u>	€ 8000	Voorschotten leden Duurzaamheidsexpert 25 uur vrijwilligers Arcadis (25 x € 150)
Schetsontwerp Voorlopig ontwerp Definitief ontwerp	Plankostenleningen - Provincie Gld - SWZ - <u>Stimuleringsregeling</u> <u>Ontmoetingsruimten Ouderen</u>	Per woning 65% kosten, max € 7500 p/woning € 150000 max 2/3 van Stichtingskosten max € 200000 € 150000 ?	Plankosten CA € 1.100.000 (voorschotten 33 leden) Hiervan geen gebruik gemaakt; regeling met aannemer getroffen Aangevraagd
Bouw <u>Nafinanciering</u>	- SWZ	- Max 15% <u>Stiko</u>	CA, <u>Achtervang door aannemer</u>

* Stiko (stichtingskosten)

Co-housing Arnhem heeft een regeling getroffen met aannemer. De aannemer betaalt de voorschotten en de toekomstige bewoners betalen het terug zodra ze de hypotheek hebben gekregen.

Tijdelijk fonds opzetten

- 6 *haves* (kapitaalkrachtigen) helpen 3 *have-nots*
- Onderlinge regeling om te helpen bij de aankoop van een parkeerplaats, de afbouw van het appartement, als tijdelijke overbrugging
- Borgstelling eventueel vanuit de onderhoudsbegroting VVE.
- Extra's als sauna en logeerkamer worden door belanghebbenden gefinancierd

Indirecte bijdragen

Er is samenwerking gezocht met HAN. [Living Lab](#): Onderzoek naar hoe je kwetsbare mensen verbindt (voor een bedrag van 3 ton).

Andere opties:

- Het [Stimuleringsfonds Creatieve Industrie](#) doet een Open oproep Anders Wonen en Werken. De sluitingsdatum is 28 maart 2022, max € 30.000.

- Samen een hypotheek afsluiten: [Rabobank Samen Zelfbouwen](#)
- [Triodos Coöperatief Woonfonds Meerwonen](#). Meerwonen is een organisatie die wooncoöperaties faciliteert door het ondersteunen bij de gebiedsontwikkeling, vastgoedontwikkeling, contracten, financiering, businessplannen, etc.

Aandachtspunten

- Zorg voor een goed verhaal
- Ga op zoek en praten met overheden, probeer gewoon
- Presenteer je als een *best practice*, als innovatief uithangbord
- Geef iets terug: kennisdeling
- Vraag anderen (begeleidingsbureaus) naar voorbeelden
- Anticipeer op nieuwe regelingen voor sociale cohesie/ontmoeting en verbinding/ nieuwe technologieën
- Zoek partner/allianties (grote broer/zus), zoals de Living Lab van de Han of de Woonagenda van de overheden.

Peter Camp - Wonen in de 21^e eeuw

- Mail: campmatrix@planet.nl
- Campmatrix.nl
- Debroedfactor.nl
- Cohousing-arnhem.nl
- Gebiedsvisie Coehoorn
- Vastgoedplein.nl

In gesprek met Peter

- Je noemt terloops de CPO-achtige subsidies en subsidies voor procesondersteuning, @Gerben Kamphorst. Kun je aangeven met welk bedrag moet je hierbij rekening houden en waar kun je er subsidies voor vinden?
Gerben: Sommige provincies hebben dergelijke subsidies zoals Drenthe, Gelderland en Overijssel (en ik dacht ook Brabant).
- *Peter van Boschgaard*: Bij Boschgaard in Den Bosch hoeven we van de gemeente maar een beperkt aantal parkeerplaatsen aan te leggen (iets van 6, op 19 woningen) omdat elke bewoner lid wordt van de eigen autodeelvereniging.
- *Mirjam van Studio Opkomst*: Peter Camp, kun je aangeven hoe de verhouding is tussen kosten voor begeleiding en architectuur tijdens de haalbaarheidsfase? (Hoe is die €55.000 opgebouwd?) Dat is respectievelijk ongeveer 3% en 4%.
- *Bram van Wijland Woonpioniers*: *Met hoeveel mensen zijn jullie bezig geweest om de subsidies aan te vragen? Hoeveel uren zijn jullie ermee bezig geweest.*
Het kost veel tijd en levert geld en een feestelijk gevoel op als je geld binnenkomt. Vaak specialiseert één iemand zich in subsidie aanvragen en bij voorkeur verzorgt dezelfde persoon de verantwoording. Je kunt subsidieaanvragen 'kopiëren'.
- *Bastiaan van Cooplinc* vraagt om voorbeeld subsidieaanvragen met Cooplinc te delen, eventueel geanonimiseerd. Dan plaatsen wij die ter inspiratie in onze Kennisbank.

Handout subsidies | Cooplinc | Bastiaan van Perlo

[De handout subsidies vind je hier.](#)

Aanvullende opmerkingen:

- Vers van de pers: Het leenfonds SVn (150 miljoen) gaat waarschijnlijk over enkele maanden landelijk van start. Een bank dekt 70% van de kosten en de SVn zal met het leenfonds voor de dekking van de overige 30% zorgen.
- Oproep: de subsidielijst kan verder aangevuld worden door de leden. Bijv. met Groenfonds. CPO-winkel in Den Haag.
- [Bijdrage van de corporatie aan de beheercoöperatie.](#)
- *Maya van Erfdelen de Kempen* vult aan met linken die zij de afgelopen jaren verzameld hebben:
 - <https://www.antonjurgensfonds.nl/>
 - <http://www.postcodeloterij.nl/goede-doelen/voor-en-over-goede-doelen.htm>
 - <http://www.rcoak.nl/financiele-ondersteuning/donatieprogramma-s/>
 - <https://www.aedes.nl/artikelen/klant-en-wonen/wonen-en-zorg/subsidie-voor-opstarten-nieuwe-woonvormen.html>
 - <https://www.fondswervingonline.nl/regelingen/subsidie-innovatie-duurzame-landbouw>
 - <https://boerderijenfonds.nl>
 - <https://www.restauratiefonds.nl/>
 - Erfgoedlab.nl
 - <https://www.nationaalgroenfonds.nl>
 - https://mcusercontent.com/a330bef7c9c083eb6733156f0/files/4583a90c-89b9-4914-944d-04d9dce0c076/Factsheet_Algemeen_Natuurnetwerk_Brabant_DEF.pdf
- *Patrick van Wooncoöperatie MD430*: Neem ook de woonlasten mee in je ontwerp en exploitatieopzet. Effect op zorgtoeslag, huurtoeslag, kwijtschelding heffingen, enz.
- *Ad van Ecodorp Boekel*: Nog een tip voor EU-subsidies: Laat je adviseren. Wij hebben 2,5 miljoen gekregen, maar hadden wel hulp nodig bij de aanvraag. Een goede adviseur is [Innovencio](#): is heel goed (90% slagingskans) en werkt no-cure-no-pay.
- *Grada van De Binnentuin – Hof Lindebeek*: Is een subsidieregeling Wonen en Zorg van toepassing voor 55+ groep?
Dat kan alleen als je nog geen aannemingscontract hebt getekend. Bij nieuwbouw bellen met Frank van der Voort. <http://frankvandervoort.nl/contact/>
- *Maya van Erfdelen de Kempen*: Je kunt ook de gemeente laten schakelen met de RVO, dat helpt ook vaak! Zij spreken dezelfde taal. Frank van de Voort van RVO is inderdaad heel behulpzaam.
- *Mirjam van Studio Opkomst*: Platform31 stelde een overzicht op [Experts wooncoöperatie](#)

Oproepen

Wil je meewerken aan een kennisdeelsessie? Wij kijken ernaar uit om het samen met jou te organiseren.

[Mail ons!](#)

Word lid: https://www.cooplink.nl/word_lid

Nieuwsbrief: <https://www.cooplink.nl/schrijf-je-in-voor-onze-nieuwsbrief>

POLL

Wat vond je van deze sessie:

- Veel dank voor deze sessie! DWO gaat snel lid worden!
- Zeer nuttig
- Interessant! Heel fijn dat jullie dit organiseren. Ook leuk om drie initiatieven te horen.
- Dank allemaal!!
- Interessant!
- Dank je wel voor de informatieve sessie
- BEDANKT WEER!
- Informatief, maar ook verwarrend vanwege de hoeveelheid info.
- Bijzonder informatief.
- Zeer informatief.
- Zeer informatief.
- Erg informatief, veel meer mogelijkheden dan ik dacht.
- Heel erg leerzaam. Vreselijk belangrijk onderwerp.
- Heel goed, fijn dat zoveel kennis gedeeld wordt.
- Zeer leerzaam.
- Leerzaam, duidelijke informatie. Fijn dat er informatie wordt uitgewisseld en kennis gedeeld wordt.
- Heel waardevol.
- Nuttig.
- Op zich prima. Hoopte op meer suggesties voor woongroepen (mix koop en huur) met nieuwbouw (in aanbouw). Wel fijn om contact op te kunnen nemen over subsidieaanvragen. En motivering in subsidies.
- Interessant.
- Prima sessie, goed georganiseerd. Behoefte aan verder contact.
- Boeiend en leerzaam.
- Inspirerend om dingen verder te onderzoeken.
- Weer goed! Goeie invalshoeken en net weer even anders dan we al wisten. Da's altijd zo waardevol!
- Prettig. Wij zijn nog in een heel vroeg stadium met ons initiatief. Daarom had ik meer aan de presentatie van Peter en Gerben dan die van Constan.
- Zeer nuttig! Zowel voor kennisdelen, netwerk en voorbeelden.
- Zinvol, veel informatie. Goed dat Cooplink het bundelt.
- Mijn 1^e sessie. Interessant om meer inzicht te krijgen in wat mogelijk is. Fijn om ervaringen en statuten te delen. Voor mij als leek heel veel info, maar daar groei ik langzaam in.
- Goede sessie, zeer informatief.
- Zeer informatief, zelf al veel aantekeningen gemaakt. Ben benieuwd naar het verslag.
- Zeer inspirerend, zeker de tip om één iemand binnen je groep daarmee bezig te laten zijn.
- Zeer informatief en inspirerend. Ook fijn dat we met elkaar kennis delen.
- Heel nuttig!
- Heel interessant!
- Heel waardevol!
- Duidelijk.
- Hartelijk dank, leerzaam!
- Zeeeeer bedankt weer 🍌
- Hartelijk dank.
- Heel erg bedankt team Cooplink en alle sprekers!
- Dank jullie wel en een goede avond verder!
- Veel dank!!

- Bedankt voor de sessie. Fijn dat er praktijkgerichte tips worden gedeeld, en dat er voldoende ruimte was voor vragen, zorgde voor goede interactie. Dank iedereen voor het delen van de kennis. Tot de volgende keer weer!
- Heel erg bedankt allemaal.
- Dank jullie wel!! Inspirerend en interessant
- Dank jullie wel! Heel nuttig!
- Met dank en succes allemaal!
- *Patrick van Wooncoöperatie MD430*: In aansluiting op mijn poll het aanbod om mee te denken over een juridische sessie.
- *Peter Camp van Co-housing Arnhem*: Leuk om te doen, veel succes allemaal:
campmatrix@planet.nl